

Силабус освітнього компонента

Програма навчальної дисципліни

УПРАВЛІННЯ ОХОРОНОЮ ПРАЦІ

Шифр та назва спеціальності

263 –Цивільна безпека

Інститут

ІНІ Механічної інженерії і транспорту

Освітня програма

Охорона праці

Кафедра

Безпека праці та навколишнього середовища
(144)

Рівень освіти

Бакалавр

Тип дисципліни

Спеціальна (фахова), обов'язкова

Семестр

6

Мова викладання

Українська, англійська

Викладачі, розробники

Прізвище Ім'я По батькові

Березуцький Вячеслав Володимирович

Viacheslav.Berezutskyi@khpі.edu.ua

Доктор технічних наук, професор, професор кафедри «Безпека праці та навколишнього середовища» НТУ «ХПІ»

Стаж педагогічної роботи у вузах 36 років. Працює в Національному технічному університеті «Харківський політехнічний інститут» - 43 роки. Має більше 400 публікацій. Прийняв участь у публікації 8 монографій (7 закордонних та одна із цитуванням у Scopus). У співавторстві розробив та надрукував 8 підручників та навчальних посібників із грифом НТУ «ХПІ». Підготував 6 кандидатів наук та 5-х магістрів.

[Детальніше про викладача на сайті кафедри -](#)

<http://sites.kpi.kharkov.ua/SafetyOfLiving/>

Загальна інформація

Анотація

Курс охоплює основні поняття, терміни та визначення в галузі управління охороною праці, національну концепцію розвитку в галузі управління охороною праці, основні завдання та функції управління охороною праці, загальну структуру управління охороною праці, економічні методи управління охороною праці, міжнародне співробітництво у галузі безпеки

Мета та цілі дисципліни

Підготовка майбутнього фахівця з охорони праці у ролі фахівця служби охорони праці підприємства на підставі комплексу нормативно-правових документів, здатного здійснювати ефективну діяльність в організації управління щодо забезпечення здорових, безпечних і високопродуктивних умов праці на підприємстві.

Формат занять

Лекції, практичні заняття, консультації, курсова робота. Підсумковий контроль — іспит.

Компетентності

ЗК-2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.;

ЗК-3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.;

ЗК-6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел..

СК-2. Здатність оперувати термінами та визначеннями понять у сфері цивільного захисту, охорони праці; основними положеннями, вимог та правил стосовно проведення моніторингу, організування та впровадження заходів щодо запобігання, ліквідування надзвичайних ситуацій;

СК-3. Здатність до застосовування тенденцій розвитку техніки і технології захисту людини, матеріальних цінностей і довкілля від небезпек техногенного і природного характеру та обґрунтованого вибору засобів та систем захисту людини і довкілля від небезпек;

СК-5. Здатність організувати нагляд (контроль) за додержанням вимог законодавства у сфері цивільного захисту, техногенної, промислової безпеки та охорони праці;

СК-15. Здатність до організації безпечної експлуатації техніки, устаткування, спорядження у сфері професійної діяльності, створення безпечних і здорових умов праці;

СК-16. Здатність організувати та проводити навчання працівників підприємств, установ та організацій і населення до дій в умовах надзвичайних ситуацій.

Результати навчання

РН-2. Володіти культурою мислення, технологією освоєння соціального досвіду на рівні, необхідному для професійної діяльності;

РН-3. Аналізувати суспільні явища й процеси на рівні, необхідному для професійної діяльності, знати нормативно-правові засади забезпечення цивільного захисту, охорони праці, питання нормативного регулювання забезпечення заходів у сфері цивільного захисту та техногенної безпеки об'єктів і територій.

РН-10. Розробляти та використовувати технічну документацію, зокрема з використанням сучасних інформаційних технологій.

Обсяг дисципліни

Загальний обсяг дисципліни 120 год. (4 кредити ECTS): лекції – 32 год., практичні роботи – 16 год., самостійна робота – 72 годин.

Передумови вивчення дисципліни (пререквізити)

Для успішного проходження курсу необхідно мати знання та практичні навички з наступних дисциплін: «Вступ до фаху. Ознайомча практика», «Системний та математичний аналіз», «Основи інженерної підготовки», «Теорія ризику»

Особливості дисципліни, методи та технології навчання

Лекції проводяться інтерактивно з використанням мультимедійних технологій. На практичних заняттях використовується проектний підхід до навчання, ігрові методи, акцентується увага на застосуванні інформаційних технологій в охороні праці. Студенти виконують курсову роботу. Навчальні матеріали доступні студентам через OneNote Class Notebook та дистанційний курс на Moodle : <http://dl.khpi.edu.ua/login/index.php>

Програма навчальної дисципліни

Теми лекційних занять

Змістовий модуль № 1. Загальні питання щодо СУОП

ВСТУП.

Тема 1. КОНЦЕПЦІЯ РОЗВИТКУ ТА ЗАГАЛЬНА СТРУКТУРА УПРАВЛІННЯ ОХОРОНОЮ ПРАЦІ В УКРАЇНІ

Основні поняття, терміни та визначення в галузі управління охороною праці Національна концепція розвитку в галузі управління охороною праці Основні завдання та функції управління охороною праці Загальна структура управління охороною праці

- 1.1. Економічні методи управління охороною праці
- 1.2. Фінансування заходів з охорони праці
- 1.3. Міжнародне співробітництво в галузі охорони праці

Тема 2. ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ ТА ПОЛІТИКА В ГАЛУЗІ ОХОРОНИ ПРАЦІ, ОРГАНИ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ, НАГЛЯДУ ТА КОНТРОЛЮ

- 2.1. Загальні поняття, терміни та визначення в сфері державного управління суспільним виробництвом
- 2.2. Першочергові завдання у сфері державного управління охороною праці
- 2.3. Державний нагляд та контроль за станом охорони праці
- 2.4. Нагляд та контроль у сфері страхування від нещасних випадків
- 2.5. Центральні та регіональні органи управління охороною праці, їх компетенція та повноваження
- 2.6. Управління охороною праці на регіональному рівні
 - 2.6.1. Особливості функціонування регіональних систем управління охороною праці
 - 2.6.2. Завдання та права органів управління охороною праці на регіональному рівні
 - 2.6.3. Основні заходи з охорони праці регіональних систем управління
 - 2.6.4. Управління процесом вирішення завдань посадовими особами
 - 2.6.5. Наглядові, контролюючі та експертні органи в регіональній системі управління охороною праці. Галузеве управління охороною праці

Тема 3. СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ОХОРОНОЮ ПРАЦІ НА ПІДПРИЄМСТВІ

- 3.1. Системний підхід та аналіз при організації охорони праці на виробництві
- 3.2. Загальна структура та завдання системи управління охороною праці на підприємстві
- 3.3. Функції системи управління охороною праці на підприємстві
 - 3.3.1. Прогнозування та планування роботи з охорони праці на підприємстві
 - 3.3.2. Організація та координація роботи з охорони праці на підприємстві
 - 3.3.2.1. Основні положення організації охорони праці на виробництві
 - 3.3.2.2. Нормативно-правова база для організації системи управління охороною праці на підприємстві

- 3.3.2.3. Обов'язки посадових осіб підприємства з охорони праці
- 3.3.2.4. Обов'язки працівників підприємства щодо виконання вимог охорони праці
- 3.3.2.5. Служба охорони праці підприємства
- 3.3.2.6. Комісія з питань охорони праці підприємства
- 3.3.2.7. Уповноважені трудового колективу з питань охорони праці
- 3.3.2.8. Навчання та перевірка знань з питань охорони праці
- 3.3.2.9. Порядок та періодичність проведення інструктажів з охорони праці, стажування та допуск працівників до роботи
- 3.3.2.10. Права працівників на пільги та компенсації за важкі та шкідливі умови праці
- 3.3.2.11. Видача працівникам спецодягу, спецвзуття та інших засобів індивідуального захисту
- 3.3.3. Мотивація та стимулювання роботи з охорони праці на підприємстві
- 3.3.4. Облік показників стану умов і безпеки праці на підприємстві
- 3.3.5. Аналіз і оцінка стану умов та безпеки праці, паспортизація виробництв і атестація робочих місць на підприємстві
- 3.3.6. Контроль за станом охорони праці і функціонуванням системи управління охороною праці на підприємстві
- 3.4. Економічні аспекти управління охороною праці на підприємстві
- 3.4.1. Оцінка затрат на охорону праці
- 3.4.2. Визначення ефективності заходів і засобів щодо профілактики виробничого травматизму та професійної захворюваності
- 3.5. Аналіз та профілактика виробничого травматизму на підприємстві
- 3.6. Звітність підприємств про стан охорони праці
- 3.7. Відповідальність працівників та посадових осіб підприємства за порушення законодавства з охорони праці
- 3.8. Внутрішній аудит систем управління охороною праці на виробництві . Виконання аудиту СУОП

Змістовий модуль № 2

Тема 4. РОЗВИТОК ТА УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМ УПРАВЛІННЯ ОХОРОНОЮ ПРАЦІ В УКРАЇНІ З УРАХУВАННЯМ ВИМОГ МОП

- 4.1. Рекомендації МОП щодо побудови та впровадження сучасних систем управління охороною праці на виробництві
 - 4.1.1. Рекомендації у сфері національної політики з СУОП
 - 4.1.2. Рекомендації щодо створення Національного Керівництва з СУОП
 - 4.1.3. Модель та основні елементи СУОП згідно рекомендацій МОП
- 4.2. Рекомендації органів державного управління та нагляду щодо удосконалення існуючих систем управління охороною праці в Україні
 - 4.2.1. Рекомендації щодо порядку розробки і впровадження СУОП
 - 4.2.2. Рекомендації щодо структури положення про СУОП та орієнтовний зміст його розділів
- 4.3. Вимоги стандарту OHSAS 18001 (ДСТУ-П OHSAS 18001) щодо побудови сучасних СУОП . З 2021 року - ДСТУ ISO 45001:2019
 - 4.3.1. Особливості та сфера застосування OHSAS 18001. З 2021 року - ДСТУ ISO 45001:2019
 - 4.3.2. Модель та основні елементи СУОП стандарту ДСТУ ISO 45001:2019, загальні вимоги щодо їх побудови
- 4.4. Використання в системах управління охороною праці багатofункціональних інтегрованих систем комплексної безпеки

Тема 5. АУДИТ СИСТЕМ МЕНЕДЖМЕНТУ БЕЗПЕКИ ПРАЦІ ТА ЗДОРОВ'Я РОБІТНИКІВ

- 5.1 Структура стандарту ДСТУ ISO 19011:2019
- 5.2 Принципи аудиту
- 5.3 Види аудиту
- 5.4 Зв'язок з іншими стандартами ISO

Тема 6. МІЖНАРОДНІ МОДЕЛІ СУОП.

- 5.1. СУОП у Європі.
- 5.2. СУОП у США.
- 5.3. СУОП у Японії та Азії
- 5.4. СУОП в Австралії.

Теми практичних занять

- Тема 1. Система управління охороною праці на підприємстві
- Тема 2. Створення системи управління охороною праці підрозділу підприємства
- Тема 3. Аналіз виробничого травматизму
- Тема 4. Розрахунок показника стану охорони праці на виробництві
- Тема 5. Аудит стану охорони праці на підприємствах

Теми лабораторних робіт

Лабораторні роботи в рамках дисципліни не передбачені.

Самостійна робота

Самостійна робота студентів виконується при підготовки до занять, виконанні практичних робіт.

Література та навчальні матеріали

Основна література,

1. Березуцький В.В. Управління охороною праці : навчальний посібник для студентів спеціальності – «Цивільна безпека», освітньої програми «Охорона праці» / В.В. Березуцький. – Харків : НТУ «ХПІ», 2021. – 412 с. URL: <http://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/54108>
2. Березуцький В.В., Макаренко В.В., Халіль В.В. Аналіз системи і управління професійною безпекою та здоров'ям на підприємстві. Методичні вказівки до курсової роботи. Методичні вказівки до курсової роботи з дисципліни «Система управління охороною праці» за спеціальністю «Цивільна безпека». Х. НТУ «ХПІ». Вид. ФОП Панов А.М., 2017 - 54 с. ISBN: 978-617-7474-75-2; URL: https://drive.google.com/file/d/1wtBAcF_AeQ1h8FzqhG_xdgR32UJeZ3pn/view?usp=share_link
3. Навч. посібник-Практичні роботи. Управління охороною праці. /Березуцький В.В., Макаренко В.В. - Харків, НТУ «ХПІ», 2016 - 64 с. URL: <http://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/54658>

Додаткова література.

- 4 ДСТУ ISO 45001:2019 "Система менеджменту охорони здоров'я та безпеки персоналу". URL: http://online.budstandart.com/ua/catalog/doc-page.html?id_doc=88004
- 5 Керівництво з систем управління охороною праці - МОП-СУОП 2001, ILO-OSH 2001 // Міжнародне бюро праці. – Женева. – 2001. URL: <http://ohrantruda.com/arkhiv-dokumentov/file/1667>
- 6 ДСТУ ISO 19011: 2019 «Настанови щодо аудиту систем менеджменту» URL: http://online.budstandart.com/ua/catalog/doc-page.html?id_doc=88049

Система оцінювання

Критерії оцінювання успішності студента та розподіл балів

100% підсумкової оцінки складаються з результатів оцінювання у вигляді іспиту (2 %) та індивідуальних завдань (8), оцінювання практичних завдань, курсових робіт та тестів (30%+30%+30%).

Іспит: запитання з теорії, оцінки з практичних завдань та курсової роботи.

Поточне оцінювання: 2 онлайн тести та практичні завдання.

Шкала оцінювання

Сума балів	Національна оцінка	ECTS
90-100	Відмінно	A
82-89	Добре	B
75-81	Добре	C
64-74	Задовільно	D
60-63	Задовільно	E
35-59	Незадовільно (потрібне додаткове вивчення)	FX
1-34	Незадовільно (потрібне повторне вивчення)	F

Норми академічної етики і політика курсу

Студент повинен дотримуватися «Кодексу етики академічних взаємовідносин та доброчесності НТУ «ХПІ»: виявляти дисциплінованість, вихованість, доброзичливість, чесність, відповідальність. Конфліктні ситуації повинні відкрито обговорюватися в навчальних групах з викладачем, а при неможливості вирішення конфлікту – доводитися до відома співробітників дирекції інституту. Нормативно-правове забезпечення впровадження принципів академічної доброчесності НТУ «ХПІ» розміщено на сайті: <http://blogs.kpi.kharkov.ua/v2/nv/akademichna-dobrochesnist/>

Погодження

Силабус погоджено

Дата погодження, під

Завідувач кафедри
Вячеслав БЕРЕЗУЦЬКИЙ

Дата погодження, підпис

Гарант ОП
Людмила ВАСЬКОВЕЦЬ